

Trivizier

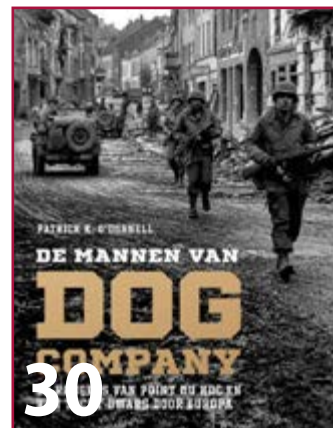
**'Als het regent
heb je geluk'**

RVU voor
bezwarende
functies

Ontslag MBK
is leeftijds-
discriminatie

VBM zoekt
bestuursleden

IN DEZE TRIVIZIER

4 MC-verkiezingen	20 Veteranennota
5 Debies visie	24 50 jaar lid
7 Verenigingsnieuws	28 Memo
9 Advertentie AON	29 Familieberichten
12 Medezeggen-schap	30 Recensies
13 Quiz	31 Puzzel
19 Bestuursleden gezocht	32 Wat doet uw bond voor u?

Verschijnt 9 maal per jaar.
ISSN 0925-6237.

Te controleren minimale oplage: 20.500 (print) + 700 (digitaal) exemplaren

REDACTIE

Peter Visser en Daniel Lameriks
@: redactie@mijnvbm.nl

REDACTIEMEDEWERKERS

Jacques van Hulsen, Flip Lodesteyn, Ronald van Riel en Haico Wissink

VORMGEVING

Studio VBM

DRUK

Senefelder Misset, Doetinchem

ABONNEMENTEN

Abonnementen voor niet-leden van de VBM kosten € 9,65 per kwartaal (bij vooruitbetaling).

VERANTWOORDELIJKHEID

Het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor de inhoud en gevolgen van redactionele artikelen. De redactie behoudt zich het recht voor om niet-redactionele artikelen in te korten of te weigeren. Aan de inhoud van de Trivizier kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van artikelen alleen na verkregen toestemming van de redactie en met bronvermelding.

LIDMAATSCHAP

Leden van de VBM kunnen op elk gewenst moment hun lidmaatschap opzeggen. Bij een opzegging voor 1 december van een jaar eindigt het lidmaatschap op 31 december van dat jaar. Opzeggingen die in de maand december worden ontvangen worden pas op 31 december van het daaropvolgend jaar geëffectueerd.

SITEVIZIER

Dit is de online nieuwsbrief van de VBM. Meldt u aan via onze website: www.vbm.info

BEZOEKADRESSEN

VBM DEN HAAG
Ametisthorst 20
2592 HN Den Haag

VBM DEN HELDER
Havengebouw, kamer 4-12
Het Nieuwe Diep 33
1781 AD Den Helder

POSTADRES

Postbus 93037
2509 AA Den Haag

TELEFOON + FAX

070 3155111

of MDTN (sterretje dan nummer)
*06 546 66156

Fax 070 3837000

Vacature

Ben jij sociaal vaardig, servicegericht en spreekt het snijvlak sociaaljuridisch en personeelsbeleid je aan?

| Lees verder op pagina 4

RVU-regeling

Er is een regeling gemaakt waardoor burger-medewerkers in bezwarende functies eerder kunnen stoppen.

| Lees verder op pagina 6

Uitspraak 'koppelaafspraak'

Het Gerechtshof heeft geoordeeld dat de 'extra' pensioenpremie voor militairen terecht werd ingehouden.

| Lees verder op pagina 8

Wtp is een feit!

Wij merken dat er veel vragen zijn over de Wtp, de gevolgen ervan en het standpunt van de VBM.

| Lees verder op pagina 10

Ontslag MBK'ers

Het College voor de Rechten van de Mens heeft bepaald dat het ontslag van 2 MBK'ers leeftijdsdiscriminatie is.

| Lees verder op pagina 14

Jungletraining 2023

Jaguars? Schorpioenen? Nee, tijdens hun jungletraining hadden de Nederlanders het meest te vrezen van bijen.

| Lees verder op pagina 16

Rolstoeltoegankelijk?

Zijn de kazernes en ander defensievastgoed wel rolstoelvriendelijk? Die vraag wordt steeds relevanter.

| Lees verder op pagina 22

'Shave the soldiers'

Een groep landmachers zamelde met een bijzondere actie geld in voor de Stichting Hulphond.

| Lees verder op pagina 27

...Haico Wissink (55) en ik ben sinds augustus 2021 overlegvertegenwoordiger, ondersteuner medezeggenschap en beleidsmedewerker bij de VBM.

Is het werk wat je ervan verwacht had?

Meer dan dat! Zeker het afgelopen jaar, waarin de vraag naar belangenbehartiging en ondersteuning groter was dan het aanbod.

Ga je altijd met plezier naar je werk?

Zeker. De werkzaamheden bestaan soms uit complexe materie. Als er vanuit die complexiteit een uitkomst komt, die de belangen dient van alle belanghebbenden, krijg ik er energie van!

Is er kritiek van de werkvloer die je raakt?

Raken in de zin dat het mij persoonlijk raakt, nee. Maar er zijn wel opmerkingen die mij aan het denken zetten, die mij enorm triggeren om erop in te gaan. Bijvoorbeeld dat de bonden stug en negatief kunnen zijn. Dat is mijns inziens niet waar. De bonden behartigen belangen en doen hiervoor onder meer procestoetsen. Als er binnen een proces zaken niet conform de gemaakte afspraken verlopen zijn, steken wij de vinger op en stellen we hier vragen over. Dat dit voor de werkgever als vervelend ervaren kan worden, dat begrijp ik.

Met wie zou je nog wel eens een biertje willen drinken?

Eigenlijk met iedereen wel. Soms ontstaan juist met hen van wie je het niet verwacht, heel interessante gesprekken, bijvoorbeeld door hun andere zienswijzen.

WEBSITE

WWW.VBM.INFO

Hier vindt u veel informatie

E-MAILADRESSEN

ALGEMEEN

VBM@MIJNVBM.NL

BELASTINGSERVICE

BELASTINGSERVICE@MIJNVBM.NL

HELPDESK

HELPDESK@MIJNVBM.NL

LEDENADMINISTRATIE/

ADRESWIJZIGINGEN

LEDENADMINISTRATIE@MIJNVBM.NL

REDACTIE

REDACTIE@MIJNVBM.NL

SOCIALE MEDIA

[TWITTER.COM/MIJNVBM](https://twitter.com/MIJNVBM)

[WWW.FACEBOOK.COM/MIJNVBM](https://www.facebook.com/MIJNVBM)

WWW.VBM.INFO

VBM

vakbond voor burger en militair defensiepersoneel

Aangesloten bij het Ambtenarencentrum (AC)

Vacature:

Medewerker Collectieve en Individuele Belangenbehartiging!

De Vakbond voor Burger en Militair defensiepersoneel (VBM) is de grootste en oudste defensievakbond van Nederland. Al ruim honderd jaar zetten wij ons met veel toewijding in voor de belangen van onze (bijna 20.000) leden. Ben jij sociaal vaardig, servicegericht en spreekt het snijvlak sociaaljuridisch en personeelsbeleid je aan? Dan is de functie Medewerker Collectieve en Individuele Belangenbehartiging echt iets voor jou!

In deze functie sta je in contact met defensiemedewerkers die lid zijn van onze bond. Jij bent de eerste opvang (telefonisch of per e-mail) van leden met vragen over hun rechtspositie als (oud-) militair of (oud-)burgermedewerker. Je staat hen bij over tal van onderwerpen, zoals vragen over ontheffing uit de opleiding, financiële aanspraken, ontslag, re-integratie, loopbaanontwikkeling en pensioen. In je inwerkperiode zul je vanzelf vertrouwd raken met deze onderwerpen. In het team zitten ervaren collega's die je bijstaan met raad en daad. Verder bied je ondersteuning aan (onder andere) de beleidsmedewerkers van de Collectieve Belangenbehartiging en de Medezeggenschapsorganisatie.

Wij vragen:

- Mbo+/hbo werk- en denkniveau op (sociaal) juridisch vlak en/of personeelsgebied
- Uitstekende schriftelijke en mondelinge uitdrukingsvaardigheid
- Servicegerichtheid

- Zelfstandigheid
- Verantwoordelijkheidsgevoel
- Accuratesse
- Een proactieve, ondernemende instelling
- Affiniteit met vakbondswerk en Defensie
- Een collega voor in ieder geval de woens- (1 x per 2 weken), donder- en vrijdagen
- Pre: kennis van het AMAR en BARD en het ABP-pensioen

Wij bieden:

- Een uitdagende, afwisselende en zelfstandige functie, binnen een gezellig team.
- Een jaarcontract voor ten minste 19 uur tot maximaal 38 per week met de mogelijkheid op verlenging/een vast contract.
- Uitstekende arbeidsvoorwaarden; salaris tussen € 2.969 en € 3.985 (bij 38 uur per week). Een goede pensioenregeling en secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals reiskostenvergoeding (een NS Business-card als je met het OV komt).

Geïnteresseerd?

Stuur dan jouw motivatiebrief en cv naar de VBM, t.a.v. dhr. J. Debie, naar: j.debie@mijnvbm.nl
Bel voor vragen of meer informatie naar Jean Debie, op: 06-51579760.

We zien je sollicitatie graag tegemoet!

VERKIEZINGSDATA CZSK MEDEZEGGENSCHAP

Korps Marine Brandweer
28 augustus

2 Marine Combat Group
29 augustus

Staf Groepscommandant Mijndienst
4 september

Energiedistributiebedrijf EDB
28 augustus

Mariniers Opleidingscentrum
29 augustus

Zr.Ms. Johan de Witt
28 augustus

Maritiem Hoofdkwartier ABNL
1 september

Binnen de andere krijgsmachtdelen zijn voor deze periode geen medezeggenschapsverkiezingen bij ons aangemeld.

Jean Debie

“De staatssecretaris wil krachtig inzetten op loonontwikkeling en modernisering van de toelagen”

Vorbereidingen arbeidsvoorwaardenonderhandelingen 2024

Defensie heeft ons haar inzetbrief arbeidsvoorwaarden 2024 doen toekomen. De staatssecretaris heeft in het overleg met de bonden benadrukt dat hij graag voor 1 januari 2024 tot een arbeidsvoorwaardenakkoord wil komen. Hij heeft inmiddels daarvoor ook het mandaat gekregen vanuit het kabinet.

In de inzetbrief constateert de staatssecretaris dat de prijzen van de dagelijkse benodigdheden, zoals energie en levensmiddelen, sterk zijn gestegen. Ook benadrukt hij dat de spanningen als gevolg van de oorlog in Oekraïne grote impact hebben op Nederland en Defensie. Hij heeft in zijn brief oog voor u, militair, burgermedewerker en reservist. Een goede beloning noemt hij noodzakelijk voor de waardering en voor het behoud van u als defensiemedewerker. Hoewel door het nieuwe loongebouw voor militairen vooral de manschappen en onderofficieren een substantieel hoger inkomen hebben gekregen, is dit effect door de hoge inflatie grotendeels weer tenietgedaan.

De staatssecretaris wil krachtig inzetten op loonontwikkeling en modernisering van de toelagen met als uitgangspunt: zo generiek als mogelijk en zo specifiek als noodzakelijk. De verschillende vormen van inzet van de krijgsmacht lopen niet altijd parallel met de regels die daarvoor zijn afgesproken. Er moet dringend een nieuwe discussie gevoerd worden over wat inzet is, en welk vergoedingsregiem daarbij hoort.

Solidariteit en verbondenheid tussen burgermedewerkers en militairen op de werkvloer is van essentieel belang voor het gereedstellingsproces van de krijgsmacht. Daarom is het belangrijk

om de beloningspositie voor de burgermedewerkers te verbeteren. Mobiliteit en daarin het stelsel van reiskosten, faciliteiten en voorzieningen die aansluiten bij de huidige manier van plaats- en tijdonafhankelijk werken, zijn voor velen ook van groot belang. Een ander belangrijk punt voor de staatssecretaris zijn de (materiële en immateriële) maatregelen voor defensiemedewerkers die met of zonder gezin in het buitenland werken.

De vakbonden bereiden op dit moment hun inzetbrief voor. Natuurlijk komen de onderwerpen die door de staatssecretaris worden genoemd, ook voor op de wensenlijst van veel vakbondsliden. Het succes van de onderhandelingen zal vooral afhangen van de vraag hoeveel geld de staatssecretaris mag en kan besteden aan deze wensenlijst. Als ik om me heen kijk, worden er cao's in de markt afgesloten met een salarisontwikkeling van vaak twee cijfers voor de komma. Ik gun dit iedere militair en burgermedewerker eveneens van harte. Velen van u hebben mij de afgelopen tijd gevraagd: wanneer starten de onderhandelingen? Op dit moment is mijn inschatting dat dit waarschijnlijk vóór de zomervakantie zal gebeuren. Ik hoop dat er voldoende geld is om ook tot een goed onderhandelingsresultaat te komen. Zodra onze inzet klaar is, publiceren wij deze op de websites van de VBM en BBTV.

Rest mij u en uw naasten een heel fijne zomervakantie toe te wensen!

j.debie@mijnvbm.nl

Regeling eerder vertrek voor burgermedewerkers een feit

Defensie en de bonden hebben overeenstemming bereikt over een RVU-regeling. Deze regeling stelt een deel van de burgermedewerkers in staat om met een uitkering van Defensie vóór het bereiken van de AOW-leeftijd met ontslag te gaan. In het arbeidsvoorwaardenakkoord 2021-2023 hebben Defensie en de bonden een afspraak gemaakt om burgermedewerkers in bezwarende functies tijdelijk de mogelijkheid te bieden om Defensie binnen drie jaar voor de AOW-datum te verlaten met een uitkering. Deze afspraak is nader uitgewerkt in de Regeling vervroegd uitreden Defensie.

Welke groepen medewerkers onder deze regeling vallen is hiermee duidelijk. Het gaat om medewerkers die één van de volgende toelages ontvangen:

- toelage onregelmatige dienst (artikel 20 IBBAD);
- toelage en vergoeding brandweerdiensten defensie (artikel 24 IBBAD);
- toelage bezwarende omstandigheden (artikel 5 IRBAD) of

- vaste toelage onregelmatige dienst voor personenchauffeurs (artikel 5 Besluit personenchauffeur defensie).

Aan het gebruik van deze regeling is wel een aantal voorwaarden gesteld om te beklemtonen dat het geen algemene vertrekregeling is, waarvan iedereen of iedereen die ooit eens enige jaren een bezwarende functie heeft vervuld, gebruik kan maken.

De uitkering, die medewerkers die gebruik van deze regeling maken krijgen, bedraagt op dit moment 2037 euro per maand bij een volledige dienstbetrekking.

Er is geen verplichting om 3 jaar voor de AOW-leeftijd van de regeling gebruik te maken. Twee of één jaar bijvoorbeeld kan ook. Omdat deze regeling gebruikmaakt van een fiscale maatregel uit het Pensioenakkoord is het wel noodzakelijk dat de AOW-datum voor 1 januari 2029 ligt en de aanvraag voor 1 september 2025 ingediend en 31 december 2025 goedgekeurd is. Ook als de ontslagdatum bijvoorbeeld in 2026 of 2027 ligt.

Gelet op de hoogte van de uitkering verwachten wij dat vaak een combinatie met het naar voren halen van het ouderdomspensioen zal worden gekozen. Noodzakelijk is dat evenwel niet. Let bij die combinatie wel op het effect op het ouderdomspensioen. Het over meer jaren verdelen van het pensioen leidt over alle jaren tot een verlaagde maandelijkse uitkering. In MIJNABP kunt u dit effect simuleren. ◀◀

Defensie komt met inzetbrief arbeidsvoorwaarden

Defensie heeft op 8 juni de centrales van overheidspersoneel (de bonden) een brief gestuurd, waarin wordt uiteengezet wat Defensie belangrijke thema's in een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord vindt. De inzetbrief van Defensie blijft vrij algemeen en wordt niet heel concreet.

(De inzetbrief vindt u op <https://www.vbm.info/images/stories/arbeidsvoorwaardenoverleg/2023/23.0437-sod-inzet-defensie-arbeidsvoorwaarden-2024.pdf>)

De VBM herkent wel veel van de door Defensie benoemde thema's. Wij gaan daarover graag met Defensie in gesprek. Dan zal ook blijken of er verschil van opvatting bestaat over de

wijze waarop deze thema's geconcretiseerd moeten worden in heldere afspraken.

De VBM heeft enige maanden geleden leden opgeroepen om met ideeën of voorstellen te komen. Veel leden hebben van die mogelijkheid gebruikgemaakt. Na het afronden van het interne proces zijn we met de collega's van andere centrales gaan kijken of er een gemeenschappelijke inzetbrief kan worden opgesteld. Het doel – wat eerder meermaals niet lukte – is om deze keer een aansluitend akkoord tot stand te brengen. Dus een akkoord dat ingaat op 1 januari 2024, direct na het verlopen van de huidige arbeidsvoorwaardenovereenkomst.

Kijk voor de laatste stand van zaken op: www.vbm.info ◀◀

Koninklijke Onderscheiding

De Vakbond voor Burger en Militair defensiepersoneel laat met veel genoegen weten dat VBM-lid sergeant Technische Dienst Vliegtuigtechniek b.d. L.T. (Laurens) Lieshout een Koninklijke Onderscheiding heeft ontvangen. Lieshout is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Gefeliciteerd!

“We kunnen veel beter inzetten op het beroepsleger”

Als alle dienstplichtigen worden opgeroepen, zijn er dan genoeg spullen?

In Nederland is de opkomstplicht opgeschort, maar deze kan in geval van nood worden gereactiveerd. Wat als alle dienstplichtigen worden opgeroepen, zijn er dan genoeg spullen? Die vraag werd op 14 juni door Radio 1 gesteld aan VBM-bestuurslid Freddy de Haan, korporaal eerste klas bij de Natres.

De Haan legt uit dat Nederland daarop niet is voorbereid. “Als je goed nadenkt over het herinvoeren van de opkomstplicht heb je in normale omstandigheden wel 10 tot 20 jaar nodig. En we hebben niet eens normale omstandigheden, want we hebben ook nog eens te maken met zaken zoals stikstof. Je moet meer kazernes bouwen, instructeurs opleiden, je hebt een opleidingsplan nodig, meer infra, enzovoort. Als het gaat om herinvoering van de opkomstplicht moet je eerlijk zijn en zeggen: we kunnen veel beter inzetten op het beroepsleger. Ook daarvoor moet nog heel veel gebeuren, zoals het opknappen van kazernes.”

De Haan maakt deel uit van 10 Natresbataljon. “Als er wat aan de hand is, komen wij reservisten ons beroepsleger ondersteunen” zegt hij. Omdat de staatssecretaris in de toekomst meer gebruik wil maken van reservisten, mag er wel wat aan de arbeidscontracten gebeuren, vindt De Haan. “Die zijn nog van net na de Tweede Wereldoorlog.”

<https://www.nporadio1.nl/nieuws/binnenland/0a0ca5f5-845e-4781-884d-f3c3239a72d9/wat-als-alle-dienstplichtigen-worden-opgeroepen-zijn-er-dan-genog-spullen>

Vorderingen in hoger beroep rond koppelafpraak afgewezen

Het Gerechtshof in Den Haag heeft alle vorderingen van de groep militairen, waaronder meerdere VBM-leden, afgewezen in de procedure die bekendstaat als de koppelafpraak. Het Hof had eerder laten weten dat de uitspraak zou worden aangehouden tot in augustus, maar kwam vrij onverwachts toch met een uitspraak. In de kern oordeelde het Hof dat er van 2004 tot en met 2018 steeds een basis was voor de premie-opslagen en dus voor het meerdere jaren inhouden van de opslag op de pensioenpremies voor militairen. De eisers hebben volgens het Hof daarom geen recht op een schadevergoeding. Daarmee bevestigt het Hof de uitspraak van de kantonrechter.

Het proces

De kantonrechter oordeelde op 26 mei 2021 dat de extra premie terecht werd

ingehouden op het loon van de eisers. Aanleiding voor deze zaak was de opslag op de pensioenpremie voor militairen. Volgens eisers werd over een aantal jaren tussen 2004 en 2018 te veel aan premie ingehouden en hadden de militairen daarom recht op een schadevergoeding. Defensie betoogde dat alle inhoudingen in overeenstemming waren met wet- en regelgeving en met de bijbehorende pensioenovereenkomsten en -reglementen. Begin vorig jaar stelden de eisers, daartoe mede door de steun van meerdere bonden in staat gesteld, hoger beroep in tegen de uitspraak van de kantonrechter. In zijn arrest heeft het Gerechtshof in Den Haag dat vonnis echter bekrachtigd.

Hoe nu verder?

Tegen het arrest van het Hof staat (binnen drie maanden) cassatieberoep bij de Hoge

‘Niet elke zaak is dus geschikt voor cassatie.’

Raad open. De Hoge Raad beperkt zich in cassatie echter tot de beantwoording van rechtsvragen en de beoordeling of de overwegingen van het Hof voldoende begrijpelijk zijn. De feiten liggen daarbij voor de Raad vast. Niet elke zaak is dus geschikt voor cassatie. De komende tijd wordt bekeken of het instellen van een cassatieberoep in deze zaak voldoende kans van slagen heeft. **KK**

Uitbetaling aanstellingstoelage

Per 1 januari 2023 ontvangen nieuw instromende militairen tijdens de initiële opleiding salaris op basis van de opleidingstabel. Hebben zij relevante werkervaring of een aanvullende opleiding afgerond? Dan kunnen zij extra salaris ontvangen in de vorm van

een aanstellingstoelage. De aanstellingstoelage is terug te zien in de vorm van een financiële rang.

Tot kort geleden kon er nog geen uitvoering worden gegeven aan de aanstellingstoelage. Inmiddels zijn de arbeidsvoorwaardelijk afspraken volledig in de personeelssystemen verwerkt. Heeft een nieuw instromende militair recht op een aanstellingstoelage? Dan wordt deze met terugwerkende kracht uitbetaald bij het salaris van juli 2023, vanaf de datum van aanstelling.

Alle militairen die in aanmerking komen voor een aanstellingstoelage en voor 1 juli zijn aangesteld, ontvangen een aanvullingsbrief op hun aanstellingsbeschikking **KK**

VBM Inboedelverzekering

Waarom de inboedelverzekering via Aon?

Met de inboedelverzekering via Aon zijn alle losse spullen in en om het huis verzekerd tegen schade, diefstal of huishoudelijke ongelukjes. Het gaat hierbij om spullen die u kunt verplaatsen zoals meubels, elektrische apparatuur of kunst.

Daarnaast profiteert u als lid van de vakbond van kazernedekking, waarmee uw persoonlijke eigendommen op de kazerne standaard zijn meeverzekerd.

Voordelen van de inboedelverzekering via VBM:

- Inclusief standaard kazernedekking
- Brand en diefstal
- Sieraden, antiek en kunst
- Schade door huishoudelijke ongelukjes
- Spullen in uw garage zijn verzekerd
- Gebroken ramen met de aanvullende glasdekking
- Standaard hulp bij cyberincidenten
- Veranderingen aan uw huurwoning

Scan de QR-code en bereken direct uw premie.

Of kijk op <https://www.aonverzekeringen.nl/vbm>

De Wet toekomst pensioenen is een feit

Op 30 mei 2023 heeft de Eerste Kamer de Wet toekomst pensioenen, oftewel Wtp aangenomen. Deze wijzigingswet geeft de kaders aan voor het nieuwe pensioenstelsel. Wij merken dat er veel vragen zijn over de Wtp, de gevolgen ervan en het standpunt van de VBM.

Wanneer gaat de Wtp in?

De nieuwe wet ging in op 1 juli 2023, maar pensioenfondsen krijgen een paar jaar de tijd om volgens deze regels te gaan werken. ABP koerst op 1 januari 2026.

Waarom is een stelselwijziging nodig?

Nederland heeft al jaren een van de beste pensioenstelsels ter wereld. Maar het behoeft ook aanpassing. Zo mochten pensioenfondsen in het huidige stelsel de pensioenen lange tijd niet verhogen, terwijl ze wel uitstekende rendementen maakten.

Experts geven aan dat in het huidige pensioenstelsel er in de praktijk een geldstroom plaatsvindt van jonge generaties naar oude generaties. Dat hoeft geen probleem te zijn wanneer iemand zijn hele werkzame leven bij hetzelfde pensioenfonds blijft. In de eerste helft van zijn loopbaan betaalt hij dan 'te veel' voor zijn pensioen en in de tweede helft 'te weinig'. Maar tegenwoordig wisselen werkenden veel vaker van baan, en daarmee vaak ook van pensioenfonds. Door de eerdergenoemde geldstroom van jong naar oud pakt het huidige stelsel nadelig uit voor degenen die van pensioenfonds

wisselen, of bijvoorbeeld ZZP'er worden. Over ZZP'ers gesproken: er moet echt iets gebeuren aan de steeds grotere groep in de samenleving die helemaal geen pensioen opbouwt; veelal ZZP'ers. Vaak hebben zij ook geen arbeidsongeschiktheidsverzekering. Als er niets gebeurt, worden dit de armen van de toekomst. Ook hiervoor is

een stelselwijziging nodig.

Ook voor nabestaanden zal het nieuwe stelsel beter uitpakken.

Heeft de VBM invloed op het pensioen?

Ja. De VBM kan de Wtp niet tegenhouden. De wet is door de Eerste Kamer en

handelen over hoe het pensioencontract voor de deelnemers eruit gaat zien. En zal bijvoorbeeld uiteindelijk beslissen over wel of niet invaren.

Het nieuwe stelsel zal voor alle generaties evenwichtig moeten zijn. De VBM blijft opkomen voor het belang van de gepensioneerden en ook de jongere generaties, zodat ook de kleinkinderen van de huidige gepensioneerden later krijgen waar ze recht op hebben.

Wat gaat er veranderen?

De Wtp geeft de kaders aan waarbinnen sociale partners en pensioenfondsen moeten opereren. Die kaders kun je dus zien als de vangrails waar men binnen moet blijven. De nieuwe regels gelden voor alle pensioenfondsen in Nederland, dus ook voor het ABP.

In het nieuwe pensioenstelsel zal veel hetzelfde blijven. Mee- en tegenvallers worden nog steeds samen gedeeld, bijvoorbeeld bij arbeidsongeschiktheid. Of bij eerder overlijden of juist langer leven. Het pensioen gaat wel méér dan nu meebewegen met financiële ontwikkelingen. Uw pensioen gaat sneller omhoog als de financiën van het fonds dat toelaten, maar ook eerder omlaag als de rendementen op de beleggingen tegenvallen. Maar het pensioen zal níet als een jojo de beurskoersen volgen. Een gezamenlijke buffer zal zorgen voor de nodige stabiliteit.

In het pensioenakkoord dat in 2019 is gesloten, worden 2 soorten pensioencontracten aangeboden: een solidaire premieregeling en een flexibele premieregeling. De VBM heeft een duidelijke voorkeur voor de solidaire premieregeling. In de solidaire premieregeling worden meer risico's gedeeld. In die zin lijkt de regeling meer op de huidige regeling. Een definitieve keuze wordt naar verwachting in 2025 gemaakt. Uiterlijk op 1 januari 2028 moeten de nieuwe pensioencontracten

ingaan. Zoals gezegd koerst het ABP op 1 januari 2026.

Waarom wordt het een 'casinopensioen' genoemd?

Sociale partners (vakcentrales en werkgeversorganisaties) en de overheid hebben in 2019 afspraken gemaakt die de basis vormen van de Wtp. Sindsdien hebben vele deskundigen – en ook minder-deskundigen – gewezen op allerlei risico's.

In de media heeft u misschien de term casinopensioen gehoord. Daarmee wordt bedoeld dat u een hoog pensioen ontvangt als u geluk heeft en een laag pensioen als de beurskoersen (toevallig) laag zijn. Sterker nog, dat u geld kunt kwijtraken. Is dat zo? Als de financiële situatie in de wereld langere tijd echt verslechtert, zal het pensioen niet stijgen en in het slechtst denkbare scenario zelfs lager kunnen worden. Maar in feite gebeurt dat in het huidige stelsel ook al. Immers, in het huidige stelsel is er van 2008 tot 2022 niet geïndexeerd. Ook in het huidige stelsel kan de uitkering gekort worden, zoals in het verleden een keer gebeurd is.

U bouwt als defensiemedewerker pensioen op bij ABP. De medewerkers van ABP en pensioenuitvoerder APG gaan echt geen casinopensioen optuigen. Sterker nog: er wordt ingezet op een stelsel dat schokken maximaal voorkomt. ABP en APG handelen in het belang van de 3,2 miljoen deelnemers, al zult u via (sommige) mediakanalen wel eens een ander beeld voorgeschoteld krijgen.

is daarmee een politiek feit. Echter, via het Ambtenarencentrum (AC) heeft de VBM wel invloed. Zo zit onze vicevoorzitter Jacques van Hulsen in de Pensioenkamer van de ROP (Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid). De sociale partners gaan in de Pensioenkamer onder-

Binnen Defensie bestaat een recht op medezeggenschap. Wat is het nut en de noodzaak hiervan? Niet alleen voor het personeel, maar ook voor het Hoofd Diensteenheid (HDE) zijn er meerdere redenen om medezeggenschap hoog in het vaandel te dragen.

Tekst: **Haico Wissink**

Wat zijn de **VOORDELEN** van Medezeggenschap?

Het recht van medezeggenschap is formeel vastgelegd in het Besluit Medezeggenschap Defensie (BMD) 2008. Met het recht op medezeggenschap kan het personeel invloed uitoefenen op het beleid en de besluitvorming binnen de eenheid, het onderdeel of defensiebreed.

Leden van een medezeggenschapscommissie (MC) kennen de werkprocessen en weten wat er op de werkvloer speelt. Het HDE heeft regelmatig overleg met het medezeggenschapsorgaan. Hij of zij kan eventuele onvrede of problemen vanuit de achterban via het medezeggenschapsoverleg verzamelen. Het HDE krijgt zo goed inzicht in wat er speelt op de werkvloer. Hierdoor wordt het makkelijker om de belangen van de medewerkers te laten meewegen bij (het voorbereiden van) nieuwe plannen. Denk bijvoorbeeld aan een beleidsvoornemen of een voorgenomen maatregel. Het vroegtijdig betrekken van de medezeggenschap vergroot de kans dat de besluitvorming snel en soepel verloopt.

Betere werksfeer

De kunst voor het HDE is om de ideeën van de werkvloer op het juiste spoor te zetten en te benutten voor de bedrijfsvoering. Het instellen van een medezeggenschapsorgaan maakt het makkelijker om die ideeënstroom in goede banen te leiden. Of het nu inzichten over de koers van de eenheid zijn, ideeën voor het productieproces of handige reorganisatietips: middels de MC kan de hele organisatie van deze ideeën profiteren. Medezeggenschap zorgt er tevens voor dat personeel meer betrokken raakt bij het werk, het bedrijf en het bedrijfsbeleid. Wanneer personeel via de medezeggenschap kan meedenken én meepraten over belangrijke organisatiebeslissingen, ontstaat er meer goodwill en tevredenheid. Meer inspraak voor de medewerkers bevordert de motivatie en zorgt voor een betere werksfeer. Uiteindelijk kan dit, bijvoorbeeld, weer leiden tot een lager ziekteverzuim!

'Uiteindelijk kan dit weer leiden tot een lager ziekteverzuim'

Medezeggenschap is dus een goed recept voor tevreden, betrokken en gezonde medewerkers.

Studiefase

Het mes snijdt aan twee kanten. Personeelsleden zien niet alleen dat er met hun belangen rekening wordt gehouden; zij zien ook welke – soms moeilijke – beslissingen het HDE moet nemen om de organisatie draaiende te houden. Zo krijgen zij oog voor het grote(re) geheel.

Lastige besluiten, zoals reorganisaties, zullen dan ook op meer begrip kunnen rekenen. Zorg er als HDE wel voor dat de medezeggenschap altijd in een vroeg stadium – de studiefase – bij de besluitvorming betrokken wordt, zeker bij ingrijpende beslissingen. Dit voorkomt vervelende verrassingen en versterkt de vertrouwensband tussen het HDE en de medezeggenschap bij alle medewerkers.

Spreekt dit u aan? Stel u dan verkiesbaar bij de eerstvolgende verkiezingen voor de medezeggenschap bij uw eenheid! Meer info? Mail naar: mzo@mijnvbm.nl

Test je MC-kennis

De VBM ondersteunt de medezeggenschapscommissies binnen Defensie. Ben jij op de hoogte van de mogelijkheden en rechten die een MC heeft? Test hieronder je kennis!

1 De hoofdregel is dat voor de behandeling van reorganisaties, waarbij meerdere diensteenheden betrokken zijn, een ... wordt ingericht.

- A. CMC
- B. MC
- C. TRMC
- D. DMC

2 Een ... wordt ingesteld op locaties waar personeel van meer dan één diensteenheid werkt of woont.

- A. MC
- B. TRMC
- C. LMC
- D. geen van allen

3 Uitgangspunt is dat een MC uit haar leden een secretaris kiest. In bepaalde gevallen kan het wenselijk zijn om een ambtelijk secretaris aan te stellen ter ondersteuning van het secretariaat van de MC, bijvoorbeeld omdat er geen secretaris beschikbaar is onder de leden van de MC of het voeren van het secretariaat een volledige taak inhoudt. Wat is eigenlijk een ambtelijk secretaris?

1. Een functionaris buiten de medezeggenschapscommissie, die de MC adviseert. Dit doet zich altijd voor bij overkoepelende medezeggenschapscommissies.

2. Een functionaris buiten de medezeggenschapscommissie, die de MC ondersteunt. Dit doet zich met name voor bij overkoepelende medezeggenschapscommissies.

- A. Antwoord 1 is juist en antwoord 2 is onjuist
- B. Antwoord 1 en 2 zijn beide onjuist
- C. Antwoord 1 is onjuist en antwoord 2 is juist
- D. Antwoord 1 en 2 zijn beide juist

4 Een GMC wordt uitsluitend ingesteld als dat bevorderlijk is voor een goede werking van de medezeggenschap en bestaat uit meerdere diensteenheden. Elke betrokken MC levert ... lid/leden in de GMC.

De precieze samenstelling van de GMC wordt bepaald in het instellingsbesluit. Een GMC kan ... onderwerpen behandelen en adviseren over onderwerpen, die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle of voor een meerderheid van de diensteenheden waarvoor de GMC is ingesteld.

- A. 2 / op verzoek van het HDE
- B. 1 / uitsluitend
- C. Een gelijk aantal / beperkte
- D. Een gelijk aantal / uitsluitend

5 De medezeggenschap kan op meerdere vormen van ondersteuning een beroep doen. Welke niet?

- A. BLIM (beleidsimplementatie)
- B. SG (secretaris-generaal)
- C. DC HR (Dienstencentrum Human Resources)
- D. HDP (Hoofddirectie Personeel)

6 De medezeggenschap heeft een tweeledige taak. Aan de ene kant is zij een gelijkwaardige gesprekspartner van het HDE, aan de andere kant vertegenwoordigt zij de medewerkers van de diensteenheid. Wat is het grote voordeel van een pro-actieve medezeggenschap voor de medewerkers?

- A. Middels de medezeggenschap kan de medewerker invloed uitoefenen op allerlei aangelegenheden die hun diensteenheid betreffen
- B. Middels de medezeggenschap kan de medewerker invloed uitoefenen op allerlei aangelegenheden die hem persoonlijk betreffen
- C. Middels de medezeggenschap kan de medewerker invloed uitoefenen op allerlei aangelegenheden waar hij met zijn lijnmanager niet uitkomt
- D. Middels de medezeggenschap kan de medewerker invloed uitoefenen op allerlei aangelegenheden die een integriteitskwestie betreffen

Kijk op pagina 23 voor de antwoorden.

Het College voor de Rechten van de Mens heeft in een oordeel van 13 maart 2023 bepaald dat het aangekondigde ontslag van twee oud-leden van het Marine Bewakings Korps (MBK) op hun 64e leeftijdscriminatie oplevert.

Tekst: [mr. Maarten de Haas](#)

Ontslag MBK'ers is leeftijdscriminatie

Tot 1 januari 2007 bestond er voor bepaalde categorieën burgerambtenaren het functioneel leeftijdsontslag (FLO) – een vervroegd ontslag voor zware beroepen. Sinds die datum geldt er een overgangsbepaling (artikel 171a BARD). Wie op grond van deze overgangsbepaling met FLO gaat, ontvangt daarna tot aan zijn pensioen een FLO-uitkering met een gedeeltelijke pensioenopbouw. In het arbeidsvoorwaardenakkoord 2021-2023 is afgesproken dat de overgangsregeling per 1 januari 2023 wordt versoepeld om daarmee de keuzevrijheid voor medewerkers die langer willen doorwerken, te vergroten. Voor oud-MBK'ers betekent deze versoepeling dat zij per die datum het recht hebben om tot de leeftijd van 64 jaar door te werken op de eigen functie. Daarnaast blijft het mogelijk dat de ontslagleeftijd op grond van artikel 171a, vierde lid, van het BARD, met telkens een jaar wordt verhoogd als de ambtenaar dat wil en kan en Defensie het ook in het belang van de dienst acht.

In 2022 hadden twee oud-MBK'ers, die beiden in 1960 zijn geboren, aan Defensie gevraagd om langer te mogen doorwerken. De FLO-leeftijd van de oud-MBK'ers was, voordat het arbeidsvoorwaardenakkoord tot stand kwam, 62 jaar en was op basis van een individuele beslissing voor beiden verhoogd naar 63 jaar. Uit het arbeidsvoorwaardenakkoord 2021-2023 volgt dat er tot het 64e levensjaar kan worden doorgewerkt. Maar daar bleef het wat Defensie betreft ook bij, onder meer omdat men wilde vasthouden aan een uniforme toepassing van de overgangsbepaling-FLO.

Bijl aan de wortel

Het CRM heeft Defensie ongelijk gegeven en lijkt daarmee de bijl aan de wortel van de huidige overgangsbepaling te hebben gezet. Het CRM beoordeelt zaken, zoals ook deze, aan de hand van een strikt juridisch toetsingskader.

Eerst is gekeken of er sprake is van leeftijdsonderscheid. Dat is het geval, want collega's met het geboortjaar 1963 of hoger kunnen op grond van artikel 171, zesde lid, BARD, in beginsel wel doorwerken tot aan AOW-gerechtigde leeftijd. Vervolgens heeft het CRM getoetst of er sprake is van een objectieve rechtvaardiging voor het leeftijdsonderscheid. Dat heeft het CRM gedaan door eerst het *doel* van het onderscheid en vervolgens het gekozen *middel* te beoordelen. Het doel van de overgangsbepaling is onder meer bescherming van de gezondheid van ambtenaren die in zware beroepen werken of hebben gewerkt. Dat doel is in orde, volgens het CRM. Een uniforme toepassing van de overgangsbepaling is echter geen passend middel om het doel te bereiken. Beide mannen bekleden al langere tijd geen zware functie meer en bovendien willen ze zelf doorwerken.

Daarnaast is het middel ook niet *noodzakelijk*. In de overgangsbepaling zit de mogelijkheid al ingebakken om ambtenaren op individuele basis toe te staan om langer door te werken. De wens van Defensie om een uniform overgangsbeleid te voeren, staat hier haaks op volgens het college. Daarnaast wordt het financiële belang om langer door te werken zwaarder geacht dan het belang dat Defensie heeft bij het voeren van een uniform personeelsbeleid zonder daarbij uitzonderingen te maken.

Sectoroverleg

Omdat het middel niet passend en noodzakelijk is om het doel te bereiken, is er volgens het CRM sprake van verboden leeftijdsdiscriminatie. Defensie heeft het CRM inmiddels laten weten dat de overgangsbepaling kritisch onder de loep zal worden genomen en besproken zal worden in het Sectoroverleg Defensie.

Het oordeel kunt u nalezen op:

<https://oordelen.mensenrechten.nl/oordeel/2023-32>.

“Sommige militairen mogen nog kiezen voor de oude Dienstenderegeling (oDER) of de ‘4=4-regeling’.”

Rekentool oDER/nDER aangepast op salaristabellen 2023

Met ingang van 1 januari 2017 is de nieuwe Dienstenderegeling (nDER) ingevoerd. Sommige militairen mogen nog kiezen voor de oude Dienstenderegeling (oDER) of de ‘4=4-regeling’. Een keuze tussen de oude of nieuwe dienstenderegeling heeft financiële gevolgen. Het is belangrijk dat militairen inzicht hebben in die gevolgen. Zij kunnen daarvoor gebruikmaken van de Rekentool oDER/nDER. Deze rekentool is onlangs aangepast. Zo wordt bij het bepalen van het inkomen nu onder meer rekening gehouden met de salaristabellen van 2023.

De rekentool is te vinden op intranet van Defensie; startpagina P&O > Dienstverband > Einde dienstverband > Dienstenderegeling. Daarnaast is het mogelijk om een persoonlijke berekening aan te vragen vanaf 4 jaar voorafgaand aan de oDER-ontslagdatum. Voor het aanvragen van een berekening kan een e-mail worden gestuurd naar: odernder@mindef.nl

'Als het regent heb je geluk'

18 jungle-instructeurs opgeleid in Suriname

Een groep Nederlandse militairen was in de eerste helft van dit jaar in Suriname voor het afleggen van de Jungle Warfare Course (JWC) en/of de Jungle Warfare Instructors Course (JWIC).

Dit was het tweede jaar dat Nederlandse militairen van het Korps Mariniers en de

Luchtmobiele Brigade in het Surinaamse regenwoud de jungletraining volgden. Ook 5 Surinamers en 4 Amerikanen namen deel. Inclusief alle ondersteunde eenheden zoals genie en medische capaciteit ging het om bijna 300 personen. Kapitein der mariniers Ritchie van Ravesteijn was als trainingsofficier eindverantwoordelijk voor de opleiding. Trivizier sprak met hem.

Wat typeert de jungle in Suriname?

Het oefengebied is redelijk dichtbegroeid en voornamelijk vlak. Dat het vlak is, maakt het bewegen eenvoudiger, maar het navigeren moeilijker. Bij heuvelachtig terrein, zoals in Belize, is het natuurlijk wat gemakkelijker navigeren. Voor tactisch optreden is het natuurlijk ook wel

lekker als er wat meer reliëf is. Verder loopt de Saramacca-rivier dwars door het oefengebied, dus die konden we gebruiken om personeel te verplaatsen of om gevechtspatrouilles te varen. We hadden 6 stuks FSC mee, Fast Support Crafts. Dat zijn echte jungleboten: ze zijn vlak aan de onderkant. In het droge seizoen is een rivier soms nog maar 10 of 20 centimeter diep. Zo'n FSC komt daar met wat manoeuvreren wel doorheen. Een van de effecten van jungle is dat logistiek en herbevoorrading heel moeilijk zijn uit te voeren. Wegen zijn in het regenseizoen ontzettend slecht. Voor herbevoorrading ben je meestal afhankelijk van airdrops. Deze hebben we tijdens deze training overigens niet uitgevoerd.

Om te vechten in de jungle moet je kunnen overleven in de jungle. Welk deel van de training draait om overleven?

Het is eerste deel van de training heet 'Jungle movement and survival course'. Je moet eerst basiskennis opdoen over flora en fauna, overleven en navigeren. De 'Survival stand-dag' noemen we dat. Hoe moet je drinkwater winnen, vuur maken, slachten, eten bereiden enzovoort. Daarna is het een paar dagen survivals in de jungle. De temperatuur en luchtvochtigheid vreten energie, maar het is ook psychologisch een uitdaging want ze zijn dan op zichzelf aangewezen. Ze moeten zelf een onderkomen maken, vallen uitzetten en vissen. De Jungle movement and survival course neemt 10 dagen in beslag. Pas daarna wordt het tactisch optreden beoefend.

Welke tips heb je voor het overleven in de jungle?

Schenk voldoende aandacht aan het dak van je onderkomen, ook als het overdag droog is. Ook moet je het onderkomen

verhoogd maken, zodat ongedierte er niet makkelijk inkomt. En zorg dat die constructie stevig genoeg is! Ook moet je aan de zogenoemde 'wet and dry kit'-routine houden. Overdag draag je je wet kit, je natte pak, dat mag nat en vies worden. Nat word je sowieso: als het niet regent door het zweet en de luchtvochtigheid en als het wel regent heb je geluk, want dan spoel je nog een beetje schoon. 's Avonds voordat we gaan inliggen trekken we de dry kit aan, dat is dus een droog pak dat overdag in een 'dry bag' in de rugzak zit. Zo heeft de huid 's nachts kans om te herstellen, want we willen iedereen zo veel mogelijk inzetbaar houden. 's Ochtends is het vervelendste moment van de dag: dan moet je die wet kit weer aandoen. Sommigen denken: ik slaap maar 3 of 4 uurtjes, ik ga met mijn natte pak inliggen. Voor 1x kom je daarmee misschien weg, maar voor langere tijd gaat dat niet goedkomen. Bij het navigeren is de tip om niet klakkeloos de gps te volgen. We leren ze navigeren op kaart en kompas. Dat is vrij intensief, maar als je klakkeloos de gps volgt ga je allerlei dingen tegenkomen die je niet wilt tegenkomen: heel dichte begroeiing, extra hoogtemeters, moerasen. Dan ben je veel minder inzetbaar. Ter indicatie: een club heeft van 6.00 uur tot 15.00 uur gedaan over een verplaatsing van 1900 meter. Wat je wel moet doen: pak je gps en kijk op de kaart en ga een kompas koers instellen.

Kregen jullie met veel ongedierte te maken?

Heel verbazingwekkend: bijen hebben ons deze keer het meest dwarsgezeten. Hoe het komt weten we niet, maar mensen die normaal geen allergie of overgevoeligheid voor bijensteken hebben, kregen een allergische reactie, dusdanig dat de ademhaling in het geding dreigde te komen. We hebben 4 keer iemand met een heli eruit

Kapitein Ritchie van Ravesteijn: 'De 7.62 van de MAG, daarmee worden bomen eigenlijk omgezaagd, terwijl het effect van 5.56 eigenlijk minimaal is.' (Foto: kap. Arjen de Boer/MCD)

moeten halen vanwege bijensteken. Slangenbeten kunnen gevaarlijk zijn, maar hebben we deze keer niet meege maakt. In principe behandelen we alle slangenbeten alsof ze giftig zijn. Sommige slangen lijken zo op elkaar dat we dat onderscheid tussen soorten echt niet gaan maken. In geval van een slangenbeet is het van belang om rustig te blijven, zodat het gif zo langzaam mogelijk verspreidt. Het gif verspreidt zich niet door het bloed, maar door het lymfesysteem. Het is zaak om zo weinig mogelijk te bewegen. Word je gebeten, dan word je afgevoerd naar de Role 1 of een ziekenhuis. In de praktijk zullen trouwens ook giftige slangen niet altijd gif injecteren. Ze zien ons niet als prooi. Maar daar kunnen we uiteraard niet vanuit gaan.

De afgelopen jaren was er weinig gelegenheid om nieuwe instructeurs op te leiden.

En schorpioenen?

De schorpioenen in Suriname zijn over het algemeen niet dodelijk. Ik heb ook een steek van een schorpioen in mijn arm gehad. Dat deed wel pijn en gaf een dof gevoel in mijn arm, maar na 8 uur was dat weer weg. Het schijnt dat de beet van een duizendpoot het pijnlijkst is. Natuurlijk zijn er ook jaguars en poema's, maar die laten zich over het algemeen niet zien. Die beesten zijn heel schuw, dus komen niet bij groepen mensen in de buurt.

Als er eenmaal wordt geschoten zullen ze zich zeker niet meer laten zien.

Nee. Dus dat is geen reële dreiging.

Over schieten gesproken: Met welke wapens kun je het gevecht voeren in de jungle?

De Colt C7 en de FN Mag zijn eigenlijk de hoofdwapens. Verder de underslung. Ook de Luchtmobiele Brigade oefende met de MAG in plaats van met hun Minimi, omdat het doordringend vermogen van de 5.56 is in de jungle onvoldoende is.

Is dat verschil zo groot?

Ja, absoluut! De 7.62 van de MAG, daarmee worden bommen eigenlijk omgezaagd, terwijl het effect van 5.56 eigenlijk minimaal is.

Zijn de wapens bestand tegen het vochtige en hete klimaat?

Ja, als je netjes wapenonderhoud doet, verbazingwekkend goed.

Heeft Nederland de ervaringen uit voormalig Nederlands-Indië bewaard en kunnen die nog gebruikt worden?

Ik heb toevallig een artikel geschreven voor QPO (tijdschrift voor het Korps Mariniers) over hoe geopereerd werd in Nederlands-Nieuw-Guinea in vergelijking met hoe wij nu opereren, met de focus op de opleiding. Wat we zien is dat er in die periode lessen geleerd zijn die we nog steeds gebruiken, maar de conclusie is ook dat we nu een hoop dingen beter doen. Voor navigatie en overleven lag de focus op de lokale bevolking. Maar die kon niet met een kompas werken, dus was je beperkt tot de paden, wat de kans op een hinderlaag

ONTBERINGSTOELAGE

Als je langer dan 14 dagen aaneengesloten deelneemt aan een militaire oefening in poolgebied of tropisch regenwoud, ontvang je daarvoor ontberingstoelage. Een voorwaarde is wel dat er sprake moet zijn van 'feitelijk bezwarende arctische/tropische omstandigheden'. De ontberingstoelage is een toelage die je alleen krijgt tijdens oefeningen, niet tijdens een uitzending.

vergrootte. Tegenwoordig trekken we veel naar onszelf toe.

Zijn er voldoende instructeurs?

Dat is altijd een probleem. De afgelopen jaren was er weinig gelegenheid om nieuwe instructeurs op te leiden. Mede door COVID kon de jungletraining een paar jaar niet plaatsvinden. Er zijn onderaan de streep wel voldoende instructeurs, maar het lijnmanagement moet ze ook loslaten. Als wij komen vragen: kan hij 3 maanden mee naar Suriname? Dan mis je wel 3 maanden een personeelslid. Gelukkig hebben nu weer 18 militairen het certificaat behaald!

Volgend jaar is er opnieuw een jungletraining in Suriname. Deze wordt georganiseerd door de Luchtmobiele Brigade en zal gehouden worden in het najaar.

Wij zoeken bestuursleden!

'Als (jonge) burger of militair leer je belangrijke skills in deze functie'

De VBM is op zoek naar nieuwe, enthousiaste bestuursleden (m/v) die zich willen inzetten voor het defensiepersoneel. We zoeken kandidaten voor een functie in het Algemeen Bestuur.

We roepen actief dienende leden – zowel militair als burger – die zich betrokken voelen bij het personeelsbeleid op om zich te melden. Betrokkenheid bij het reilen en zeilen op de werkvloer, een actieve opstelling en voldoende tijd (enkele uren per week) om aan de bestuursfunctie inhoud te geven zijn vereisten. Ook een ruime blik en kennis van de defensieorganisatie zijn belangrijk.

Het Algemeen Bestuur

Het bestuur van de vakbond is in handen van het Algemeen Bestuur (AB). Het bestuur is verantwoordelijk voor het maken van beleid en de uitvoering ervan. Het AB

draagt een aantal van haar taken op aan het Dagelijks Bestuur (DB). Dit bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken binnen de vereniging. Het onderscheid tussen het AB en het DB ligt in de mate van betrokkenheid bij de uitvoering. Het AB stelt de hoofdlijnen van het beleid vast, waarna het DB de uitvoering van dit beleid ter hand neemt. Het AB toetst vervolgens deze uitvoering aan de hoofdlijnen van het beleid.

Wat houdt de functie in?

Als lid van het Algemeen Bestuur woon je vergaderingen bij en blijf je op de hoogte van wat er allemaal speelt binnen de vak-

bondswereld en Defensie, door stukken en het nieuws te lezen. Daarnaast volg je wat er binnen jouw eigen eenheid/organisatie allemaal gebeurt. Het AB stelt de hoofdlijnen van het beleid vast en toetst of dat beleid, in hoofdlijnen, wordt uitgevoerd. Gemiddeld ben je een paar uur per week met het AB bezig. Het is dus zeker geen fulltime functie en je kunt het prima naast je eigen werk doen.

Ook voor jonge(re) militairen of burgers?

Zeker, juist ook voor jonger defensiepersoneel! Het aandeel jonge collega's binnen Defensie is (erg) groot, en daarom moet die groep ook goed vertegenwoordigd worden. Als lid van het AB kun jij als jonge burger of militair die belangrijke stem laten horen – en je rang of schaal speelt daarbij geen rol; we nodigen daarom ook manschappen, korporaals en jonge onderofficieren uit te reageren. Als AB-lid zul je daarnaast veel belangrijke skills leren: vergaderen, overleggen, je ontwikkelt een helicopterview en leert Defensie écht goed kennen.

Geïnteresseerd of meer informatie?

Neem contact op met secretaris/penningmeester Jacqueline de Werker-Bekx. Zij is te bereiken per mail:

j.dewerker@mijnvbm.nl

of telefoon: 070-3155123 / 06-51579772.

We zien jouw kandidaatstelling graag tegemoet!

Bijna 4.000 veteranen en militairen deden op 24 juni mee aan het defilé voor koning Willem-Alexander. (Foto: Keesnan Dogger/MCD)

Opnieuw oproep aan defensietop: Ga méér achter de veteraan staan!

Nederland telt circa 100.000 veteranen, die op stijgende belangstelling mogen rekenen vanuit de samenleving. De inspanningen voor meer erkenning en waardering werpen hun vruchten af, meldt minister Kajsa Ollongren in de Veteranennota 2022-2023, die ze op 31 mei naar de Tweede Kamer stuurde.

In de nota valt onder andere te lezen dat er een projectleider is aangesteld die de wijzigingen aan het protocol voor psychische aandoeningen gaat doorvoeren. Daaronder valt ook het PTSS-protocol. Verder schrijft de minister dat ze blijft werken aan vooruitstrevend en innovatief beleid om veteranen en hun thuisfront te ondersteunen. "Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat veteranen met PTSS aanspraak kunnen maken op een hulphond. Het is inmiddels wetenschappelijk aangetoond dat dat hun leven ten goede kan veranderen."

Verder stelt Defensie structureel 280.000 euro beschikbaar voor het programma 'Veteraan in de klas'. Het doel van dit programma is om leerlingen kennis te laten maken met een veteraan, die in een gastles zijn of haar (deels persoonlijke) verhaal vertelt. Leerlingen krijgen daardoor een beter beeld van militaire missies. Ollongren: "Onlangs sloot ik aan bij zo'n gastles en heb ik ervaren hoe een Bosnië- en Kosovoveteraan interessante dilemma's voorlegde aan een klas havo-leerlingen. Er ontstond een levendige discussie waaruit de waardering bleek voor de inzet van deze veteraan."

Er worden ook kritische kanttekeningen geplaatst bij de Veteranennota. Dat bleek onder meer op 15 juni tijdens het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer, waar de Veteranennota ter sprake kwam. Luitenant-generaal b.d. Hans van Griensven, voorzitter van het Veteranenplatform, noemde bijvoorbeeld de toenemende wachtlijsten voor een militair invaliditeitspensioen. "Het ontbreekt aan concrete maatregelen om hier iets aan te doen", zei hij.

De generaal buiten dienst zei ook dat veteranen op bepaalde momenten erkenning en waardering missen vanuit

Defensie. Eén van de aanbevelingen die de 'Commissie Borstlap' in 2020 deed: 'Sta als ministerie van Defensie voor je personeel, in het bijzonder wanneer er aantoonbare onjuistheden over hun functioneren in de media naar voren komen en weerspreek die onjuistheden.'

Van Griensven: "Hoewel de aanbevelingen allemaal zijn omarmd, valt het op dat aan dit aspect geen invulling gegeven wordt waar dat wel van toepassing is, zoals bij de uitkomsten van het Indië-onderzoek, het bombardement bij Hawija en het vonnis rond de Slag om Chora. Het belang van een juiste beeldvorming over de veteraan in het publieke domein wordt nog eens onderstreept door de bevindingen in het proefschrift 'Veteran under construction', dat ook in de nota wordt aangehaald. Erkennig en waardering zijn belangrijk voor heel veel veteranen. Ze hoeven geen grote bedragen, geen grote feesten, ze willen horen: bedankt, je hebt je best gedaan. Dat missen we nog wel eens."

Politicus Peter Valstar (VVD) kwam op dit punt terug tijdens een Kamerdebat op 19 juni 2023. Hij sprak specifiek zijn waardering uit voor de veteranen van de Slag om Chora. "Want ook uit het ISAF-onderzoek werd duidelijk dat belangrijk is dat het échte verhaal in de media wordt verteld. Daarbij wil ik niets afdoen aan de conclusie van de rechtbank dat de Staat een schadevergoeding moet betalen omdat zij de rechtmatigheid van één specifieke aanval op een huis niet voldoende kon onderbouwen. Maar het bredere verhaal is dat de Taliban Chora dreigden te overlopen en dat Nederlandse militairen niet besloten de Afghaanse troepen aan hun lot over te laten, maar ze kozen ervoor het gevecht aan te gaan. Wij als politici en ook anderen zullen vanuit onze de bureaustoel in het veilige Nederland nooit volledig beseffen hoe het is om daar op dat moment te zijn. Wat we wel begrijpen

De Nationale Veteranendag is hét moment waarop Nederland zijn waardering voor veteranen laat zien. (Foto: Louis Meulstee/MCD)

en voelen is de dankbaarheid en waardering voor jullie inzet voor Nederland en Afghanistan."

Ronald Odenkirchen, voorzitter van de BNMO (Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstsachtoffers) pleitte tijdens het rondetafelgesprek onder meer voor het oprichten van een fonds voor 'beschadigde' veteranen die een terugkeerreis naar hun missiegebied niet zelf kunnen bekostigen.

Momenteel worden dergelijke reizen gratis aangeboden voor veteranen van Dutchbat III en hun partners naar aanleiding van de aanbevelingen van de eerdergenoemde commissie Borstlap. Odenkirchen: "Een goede zaak dat daar budget voor is, maar veel beschadigde veteranen van andere missies zitten rond de armoedegrens en zouden graag aan een terugkeerreis willen deelnemen. Zij kunnen de kosten ervan niet zelf betalen hoewel zij daar, bijvoorbeeld als afsluiting van een behandeltraject, wel baat bij kunnen hebben. Voor hen zou Defensie een permanent steunfonds in het leven moeten roepen."

Tijd voor een beter toegankelijke kazerne?

Vul de enquête in!

Zijn de kazernes en ander defensievastgoed wel voldoende rolstoelvriendelijk? Voor militairen lijkt die vraag misschien minder relevant, maar burgerpersoneel kan wel degelijk afhankelijk zijn van een rolstoel. En hetzelfde geldt voor gasten die de Nederlandse legerplaatsen bezoeken.

eens even, in gebouw 44 achterin het kamp is er één.' En dan kom ik daar, doe de deur open, wat zie ik: oude tafels, stoelen, fietsen. Het wordt gebruikt als rommelhok! Begrijp me niet verkeerd: als er op een locatie iets gedaan moet worden, zet iedereen van hoog tot laag de schouders eronder en wordt het geweldig geregeld. Maar dan heb je het bouwbesluit, de inkoopprocedures, de selectie van de aannemer, er moet budget zijn, je hebt te maken met het Rijksvastgoedbedrijf, kortom: de bureaucratie is verschrikkelijk. Als ik thuis een gehandicapten toilet wil laten aanleggen, bel ik een loodgieter en heb ik binnen een week een gehandicapten toilet. Op een defensielocatie duurt het 3 maanden. Dat weet ik uit ervaring. En als je alle regels moet volgen, komt dat toilet er volgens mij nooit. Nogmaals: het wordt in de praktijk altijd goed geregeld, maar het is altijd reactief, op aanvraag. Je bent afhankelijk van de doortastendheid van

Mensen met een beperking of chronische ziekte moeten net als ieder ander kunnen meedoen. Dit staat in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz). Sinds 1 januari 2017 is in deze wet een algemene norm voor toegankelijkheid opgenomen. Dat betekent dat bijvoorbeeld scholen, werkgevers en bedrijven in principe toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. Het gaat om 'eenvoudige voorzieningen', zoals dat wordt genoemd. Alleen als het verbeteren van toegankelijkheid 'onevenredig belastend' is, hoeft het niet. Dat kan bijvoorbeeld zo zijn als het heel veel geld of tijd kost. Hoewel kazernes en andere defensielocaties geen openbare

gebouwen zijn, heeft Defensie dus wel een rol als werkgever van burgerpersoneel.

"De Kromhoutkazerne in Utrecht is het voorbeeld hoe het zou moeten", zegt een burgermedewerker die afhankelijk is van een rolstoel: "Daar is in alle gebouwen en op alle verdiepingen een gehandicapten toilet, en er zijn voldoende parkeerplaatsen voor gehandicapten." Hij is over het algemeen kritisch over de rolstoeltoegankelijkheid van het defensievastgoed, maar er is ook een aantal positieve punten. "Kijk, we hebben bijna alleen maar oude gebouwen bij Defensie. Als ik in sommige kazernes vraag naar een invalidentoilet, dan krijg ik te horen: 'Eeeeeeh... ja, wacht

anderen. Dus telkens bij overplaatsing, herplaatsing, alles met het woord 'plaatsing' erin, krijg je weer hetzelfde verhaal. Ik kan dat de mensen zelf niet kwalijk nemen, maar de facilitaire ondersteuning is er gewoon niet."

Defensie stuurt mensen op uitzending en dan is er de kans dat iemand gehavend terugkomt. Terecht probeert Defensie deze mensen zoveel mogelijk binnenboord te houden. Dat is met de huidige personeelstekorten belangrijker dan ooit. Defensie zit te springen om personeel en wil inzetten op diversiteit en inclusiviteit. Daar hoort ook bij: inclusief zijn voor rolstoelgebruikers. Nu er weer (veel) geld beschikbaar komt voor het defensievastgoed, is dit het moment om te zorgen dat de diverse werkomgevingen zoveel mogelijk rolstoeltoegankelijk worden.

Wat vindt u van de rolstoeltoegankelijkheid van defensiegebouwen?
Vul s.v.p. de korte enquête in op:
<https://www.vbm.info/enquete>

Antwoorden quiz

Hieronder de antwoorden van de medezeggenschapsquiz op pagina 13:

1. C	4. D
2. C	5. B
3. C	6. A

Gezocht: raadsman/-vrouw / juridisch assistent

Wie als lid van de VBM of BBTv in de problemen komt, kan gebruikmaken van een van de juristen van de vakbond. Maar het kan ook zijn dat u geholpen wordt door een juridisch assistent / raadsman/-vrouw van onze bond.

De taak van de juridisch assistent / raadsman/-vrouw bestaat uit het ondersteunen van leden tijdens een (bestuursrechtelijke) hoorzitting, zoals die gehouden wordt bij een voorgenomen ontheffing uit de opleiding en bij allerlei andere zaken wanneer de commandant het voornemen heeft om al dan niet tot een rechtspositionele maatregel te komen (schorsing, ontslag, waarschuwing, ambtsbericht, etc.). Kennis van de rechtspositie is dan ook een pré. Wordt er na de hoorzitting een negatief besluit genomen, dan wordt de behandeling door één van onze vaste juristen overgenomen.

Wij zijn op zoek naar leden die bereid zijn om deze taak als vrijwilliger op zich te nemen en die wonen in een van deze regio's:

- Regio Rotterdam
- Regio Eindhoven, Oirschot en Woensdrecht
- Regio Apeldoorn
- Regio Havelte/Steenwijk/Assen

Bent u met UKW of FLO en bent u bij Defensie werkzaam geweest binnen de personeelsorganisatie of het bedrijfsmaatschappelijk werk, dan is deze mooie vrijwilligersbaan, met vergoeding, wellicht iets voor u.

Geïnteresseerd of meer informatie?

Neem contact op met Jacqueline de Werker-Bekx.

Zij is te bereiken op telefoonnummer 070 315 51 23 of 06 51 57 97 72 of per mail: j.dewerker@mijnvbm.nl

Uitreiking Spelden voor langdurig lidmaatschap

Dhr. Van Driel

Dhr. Taffijn

'Bijna ontvangen als bevrijders'

Sgt AAT b.d. J.P.P.A. Blitz (68) werd in 1973 lid van de LKV, de Landelijke Korporaals Vereniging, die later samenging met de VBM. Blitz werd niet alleen lid, maar werd ook vrijwel direct actief als afdelingsbestuurder. En dat is hij nog steeds, nu voor de VBM Afdeling Eindhoven. Eén verschil is dat het afdelingsbestuur toen uit allemaal actief dienenden bestond en nu alleen uit post-actieven. "Ik ben de jongste", lacht Blitz. "Jongeren zijn er niet meer voor te porren."

De LKV kreeg destijds veel voor elkaar. "Bijna alle rij-instructeurs bij de KL waren lid. Die zijn allemaal sergeant geworden, eerst bij de KLu en daarna ook bij de KL. Het scheelt een hoop hoor, of je als korporaal de dienst bent uitgegaan of als sergeant. Als korporaal b.d. voel je die indexatieachterstand van 20% extra hard. Het mooiste wat je als vereniging kunt hebben, is wanneer zulke verbeteringen inderdaad zijn doorgevoerd, je jezelf weer kunt opheffen."

Blitz werd twee keer uitgezonden, in 1993 met het Transportbataljon naar Bosnië en in 2000 naar Kosovo. "In Bosnië waren ze niet direct blij dat wij er waren: we zaten tussen de partijen in. In Kosovo werden we bijna ontvangen als bevrijders. Daar keek ik toen wel van op."

De VBM is een vakbond met bijzonder trouwe leden, van wie een groot aantal ook na FLO of pensionering nog jarenlang lid blijft. Enerzijds om gebruik te kunnen maken van het servicepakket met bijvoorbeeld de Belastingsservice en de Nazorgservice, maar ook omdat zij een grote, sterke vakbond belangrijk vinden en graag betrokken willen blijven.

Zo komt het dat voorzitter Jean Debie elk jaar weer vele spelden mag uitreiken voor langdurig lidmaatschap. Langdurig betekent in dit geval: 50 jaar.

In de vorige Trivizier trof u de lijst met meer dan 100 leden die de Speld (op verzoek) thuisgestuurd kregen. Daarnaast werden op 1 juni jl. 17 spelden uitgereikt in de Marine OnderOfficieren Club (MOOC) in Den Helder. Op 6 juni ontvingen 5 leden hun Speld in het verenigingsgebouw van de VBM in Den Haag en op 15 juni werden 3 Spelden uitgereikt in het Echos Home nabij de Generaal-majoor de Ruyter van Steveninckkazerne te Oirschot. En waar een groep oudgedienden (en echtgenotes) bij elkaar komt, of het nou van de marine, landmacht, luchtmacht of marechaussee is, daar worden al snel indrukwekkende verhalen uit het verleden uitgewisseld.

'Heel indrukwekkend toen die kisten aan land kwamen'

Mevrouw Berkouwer-van Piershil (79) is één van de eerste vrouwen die een Speld voor langdurig lidmaatschap ontvangt. Haar echtgenoot Henk, geschutskonstabel bij de marine, overleed lang geleden in 1973. "Mijn broer en zus dienden ook bij de marine, maar ik mocht niet van mijn vader", vertelt zij. "Mijn zus vroegniks, die ging gewoon. Ik ben lid gebleven van de bond toen mijn man 50 jaar geleden overleed. Het is maar 7 euro 72 per maand." Haar wijlen echtgenoot voer op Hr.Ms. Friesland toen in 1971 een dieptebom ontplofte aan boord van dat schip. Daarbij kwamen 2 opvarenden om het leven. Mevrouw Berkouwer-van Piershil: "Een krantenartikel daarover heb ik altijd bewaard. Het was heel indrukwekkend om te zien hoe die kisten aan land kwamen. En er was destijds ook nog een jongen overboord gesprongen toen hij 18 jaar werd. Ze hadden gezegd: jij wordt 18, je moet iedereen trakteren. Hij zei: dan spring ik liever overboord. En hij zei het niet alleen, hij dééd het ook! Dat was bij Noorwegen. In dat ijsskoude water ben je zo weg."

'Op een onderzeeboot is een kok bijna Jezus'

AOOLDGD b.d. T.L. van der Lee (68) werkte onder meer bij de Onderzeedienst. "Eerst naar de West als tandartsassistent, toen de korporaalsopleiding in, en daarna de Onderzeedienst." Er werd in die tijd flink ingenomen bij de Onderzeedienst, vertelt hij. "Het was een heel ander leven – sommigen zeggen: geen leven – zonder daglicht, de hygiëne was minimaal, en de spanning liep soms heel hoog op. Daar was al dat gezuip voor nodig, denk ik. Als wij na 6 weken in een buitenlandse haven kwamen, was het control-alt-delete, alles weg. Ik heb meegemaakt dat een schoonmoeder die aan boord mocht, nadat ze had gezien hoe wij leefden en de verhalen gehoord had, zei: "Piet, nou snap ik het, dat jullie wel eens wat stukgooien. Zoals jullie leven!" Veel belangrijker dan drinken is het eten aan boord, vertelt Van der Lee: "Op een onderzeeboot is een kok bijna Jezus hè. Die is zó belangrijk! Als je een rotkok hebt, kan die bij de eerstvolgende haven opzouten en plaatsmaken voor een nieuwe. Voor de rest vroegen we nergens om, maar we moesten wél goed eten hebben."

'Wat ik als vak heb geleerd, gebruik ik nog steeds'

Sergeant-majoor buiten dienst C.J. Snijder (81) was vliegtuigmaker-metaalbewerker bij de marineluchtvaartdienst. Hij ging op zijn 48ste al met bijzonder verlof. "Ik zat in een uitfaserend dienstvak. Dan kon je overstappen naar een ander dienstvak of krijgsmachtdeel, of gebruikmaken van bijzonder verlof. Wat ik altijd vreemd heb gevonden: eerst investeren ze in mijn opleiding, en vervolgens laten ze mij zo gaan. Ik heb me daarna nuttig gemaakt in de burgermaatschappij. Wat ik als vak heb geleerd, gebruik ik tot de dag van vandaag nog steeds, ook nu ik 81 jaar oud ben. Ik ben thuis in mijn hobbyruimte nog steeds bezig met metaal, hout en kunststof." Snijder werd al in 1960 lid van de VBZ, maar tikt toch nu pas de 50 jaar lidmaatschap aan. "Ik ben een aantal jaren geen lid geweest, maar toch weer lid geworden."

Uitreiking Den Helder 1 juni

Dhr. W. Alkema
SGTBDVB b.d. J. Bakker
LTZT2 b.d. J.T. van Eck
LTZE2OC b.d. H. Fortuin
SMJRTDE b.d. H.J. Hondijk
LTZ2 b.d. J.L. Hummel
AOOLDV b.d. C. de Jong
SMJRLDV b.d. A.H.W.J. Jordens
SMJRTDW b.d. N.G. Kriek
AOMARNALG b.d. J.C. Meesters
LTZE2OC b.d. J. van Oeveren
AOMARNALG b.d. A.B. Pot
SMJRMARNALG b.d. R.C.F. Reitema
OPPGSMKR b.d. H.J. Sanderson
LTZVK2OC b.d. J. Sneep
SGTMARNALG b.d. T. Vonk
LTZ2OC b.d. G.J. van Wijngaarden

Uitreiking Den Haag 6 juni

Mw. H.J. Berkouwer-van Piershil
ELNTMARNNS b.d. J. van Driel
SMJRBDVMMME b.d. C.J. Snijder
AOOLDGD b.d. T. van der Lee
Sgt1 KL b.d. A. Taffijn

Uitreiking Oirschot 15 juni

Sgt1 AAT b.d. J.P.P.A. Blitz
Kpl1 KLu b.d. A.H. van Gerven
Sgt1 AAT b.d. J. van Prooijen

De volgende leden kregen de speld thuisgestuurd:

SMJRTDE b.d. F.C. Beij
AOOODOPS b.d. A.J. Breijer
SMJRMARNALG b.d. A. Hofma
LTZVK2OC b.d. G.J. Hölzken
SMJRBDMTD b.d. B. van Loenen
Dhr. J. Nieuwland
LTZVK2OC b.d. H.C. Pennings
AOOLDV b.d. A.W. Schouten
Sgt1 AAT b.d. M.H. Tamminga

Dhr. Van Prooijen

LTZ2 b.d. A. Broers ontving zijn speld uit handen van Cor Schaaf.

Dhr. Van Gerven

*De VBM bedankt allen, ook degenen die geen prijs stellen op vermelding, voor hun trouwe lidmaatschap!
Staat uw naam of rang verkeerd vermeld? Mogelijk zit de fout dan in onze ledenadministratie.
Dan graag een berichtje naar: redactie@mijnvbm.nl of ledenadministratie@mijnvbm.nl*

Ruim 15.000 euro voor Stichting Hulphond

Het knippen was een middel. Het doel was de kenbaarheid vergroten voor PTSS en mentale gezondheid, zowel binnen als buiten Defensie. Een groep militairen van de landmacht hield op 28 en 29 juni een bijzondere actie op de Generaal-majoor Kootkazerne te Stroe. Onder de noemer: 'Shave the soldiers' kon iedereen zich gedurende 24 uur lang - tegen betaling - laten knippen of trimmen, waarbij de opbrengst gaat naar de Stichting Hulphond Nederland. Inclusief donaties en de opbrengst van de veiling en andere verkopen konden de militairen op donderdagmiddag een mooi bedrag van 15.893 euro en 1 cent overhandigen aan de stichting.

'Je mag hoge morele waarden verwachten'

"Het is zorgwekkend zoals dat destijds is gegaan", vertelt Jean Debie op 29 juni op Radio 1. Het gaat die dag in een radio-uitzending van 'Nieuws en Co' over de manier waarop Defensie twee onderzoeken naar extreem rechts gedrag bij een aantal militairen heeft uitgevoerd. "Ik vraag me af waarom er niet een voorbereidend strafrechtelijk onderzoek is gedaan. De Marechaussee zou dan meer bevoegdheid hebben om mensen te horen en zaken in beslag te nemen. Dit is toch echt een vermoeden van strafbare feiten. Dat moet je niet met een commissie intern onderzoeken, dan moet je echt een opsporingsdienst inschakelen."

Aanleiding is een artikel in NRC van 29 juni. Een appgroep van aankomende officieren blijkt in 2018 onderwerp van onderzoek door Defensie naar extreemrechts gedrag onder militairen. In een ander onderzoek, eveneens in 2018, werden jonge militairen onderzocht die onder andere de Hitlergroet brachten naar elkaar. Volgens NRC zijn de twee onderzoeken stukgelopen door interne tegenwerking. Debie vindt het zorgelijk dat mensen bij een officiersopleiding dit soort gedrag vertonen. "Je mag verwachten dat er hoge morele waarden zijn. Deze mensen worden opgeleid om leiding te geven, om ervoor te zorgen dat onze rechtsstaat en democratie veilig blijven. Mijn pleidooi zou zijn: zorg dat in een officiersopleiding zo snel mogelijk mensen naar een concentratiekampmuseum gaan om daar hen het besef bij te brengen wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd." ❧

Ruim 15.000 euro voor Stichting Hulphond

Het knippen was een middel. Het doel was de kenbaarheid vergroten voor PTSS en mentale gezondheid, zowel binnen als buiten Defensie. Een groep militairen van de landmacht hield op 28 en 29 juni een bijzondere actie op de Generaal-majoor Kootkazerne te Stroe. Onder de noemer: 'Shave the soldiers' kon iedereen zich gedurende 24 uur lang - tegen betaling - laten knippen of trimmen, waarbij de opbrengst gaat naar de Stichting Hulphond Nederland. Inclusief donaties en de opbrengst van de veiling en andere verkopen konden de militairen op donderdagmiddag een mooi bedrag van 15.893 euro en 1 cent overhandigen aan de stichting.

'Je mag hoge morele waarden verwachten'

"Het is zorgwekkend zoals dat destijds is gegaan", vertelt Jean Debie op 29 juni op Radio 1. Het gaat die dag in een radio-uitzending van 'Nieuws en Co' over de manier waarop Defensie twee onderzoeken naar extreem rechts gedrag bij een aantal militairen heeft uitgevoerd. "Ik vraag me af waarom er niet een voorbereidend strafrechtelijk onderzoek is gedaan. De Marechaussee zou dan meer bevoegdheid hebben om mensen te horen en zaken in beslag te nemen. Dit is toch echt een vermoeden van strafbare feiten. Dat moet je niet met een commissie intern onderzoeken, dan moet je echt een opsporingsdienst inschakelen."

Aanleiding is een artikel in NRC van 29 juni. Een appgroep van aankomende officieren blijkt in 2018 onderwerp van onderzoek door Defensie naar extreemrechts gedrag onder militairen. In een ander onderzoek, eveneens in 2018, werden jonge militairen onderzocht die onder andere de Hitlergroet brachten naar elkaar. Volgens NRC zijn de twee onderzoeken stukgelopen door interne tegenwerking. Debie vindt het zorgelijk dat mensen bij een officiersopleiding dit soort gedrag vertonen. "Je mag verwachten dat er hoge morele waarden zijn. Deze mensen worden opgeleid om leiding te geven, om ervoor te zorgen dat onze rechtsstaat en democratie veilig blijven. Mijn pleidooi zou zijn: zorg dat in een officiersopleiding zo snel mogelijk mensen naar een concentratiekampmuseum gaan om daar hen het besef bij te brengen wat er in de Tweede Wereldoorlog is gebeurd." ❧

BETAALDATA SALARISSEN

Defensie betaalt de salarissen uit op maandag 24 juli en donderdag 24 augustus. SVB en ABP storten de uitkeringen op maandag 24 juli en woensdag 23 augustus 2023. Uiterlijk de volgende werkdag na de betaaldatum staat het geld op uw rekening bijgeschreven.

De veteraan vertelt

Vanaf de Tweede Wereldoorlog tot en met vandaag de dag zetten mannen en vrouwen zich als militair in voor onze vrijheid. Luister naar het verhaal van de veteraan en stel al je vragen.

Waar?

In het Arsenal van het Nationaal Militair Museum, bij de F-16.

Wanneer?

Tijdens de zomervakantie iedere dinsdag en donderdag om 11:00, 13:00 en 15:00 uur.

Extra data:

zondag 1 augustus – 11:00, 13:00 en 15:00 uur;

zondag 3 september – 11:00, 13:00 en 15:00 uur.

Joodse vluchtelingen in 1st Airborne Division

“Een beschadigde shillingmunt, daar begint dit verhaal. Degenen die vaker oorlogsmusea bezoeken zullen bekend zijn met dit soort objecten: alledaagse voorwerpen die de klap van een kogel of granaatscherf hebben opgevangen en daarmee het leven van hun bezitter hebben gered. Ze laten zien hoe dun de grens tussen leven en dood kan zijn in een oorlog en illustreren het belang van de speling van het lot.” Dat zegt conservator Jory Brentjens van Airborne Museum Hartenstein. In het museum is nu de tentoonstelling ‘Gevlucht om te vechten: de Joodse vluchtelingen van de 1st Airborne Division’ te zien.

Op 17 september 1944 begon Operatie Market Garden, de grootste geallieerde luchtlandingsoperatie van de Tweede Wereldoorlog. De Britse 1st Airborne

Division werd ingezet bij Arnhem. Wat veel mensen niet weten is dat zich onder deze eenheid 21 Joodse Duitsers en Oostenrijkers bevonden. Zij waren in nazi-Duitsland opgegroeid, maar wisten in de jaren '30 naar Groot-Brittannië te vluchten en zich bij de Britse luchtlandingsstrijdkrachten aan te sluiten.

Harold Schilling was één van de vluchtelingen die samen met de Britse luchtlandingsstroepen in actie kwamen tijdens de Slag om Arnhem. Hierbij werd hij geraakt door een Duitse sluipschutter. De shillingmunt die hij bij zich droeg, ving de klap op en redde hiermee misschien wel zijn leven.

In ‘Gevlucht om te vechten’ wordt de bijzondere geschiedenis van deze Joodse mannen verteld aan de hand van persoonlijke verhalen.

De tentoonstelling is tot en met 25 februari 2024 te zien in het Airborne Museum Hartenstein.

Bij de tentoonstelling verschijnt een gelijk-

namige publicatie: *Gevlucht om te vechten. De Joodse vluchtelingen van de 1st Airborne Division*. Het boek is geschreven door conservator Jory Brentjens en is te koop in de museumshop voor € 24,95.

Locatie:

Utrechtseweg 232 te Oosterbeek

REÜNIES

Op 13 oktober 2023 is de reünie voor **oud-schrijvers/logistieke dienst administratie der Koninklijke Marine**. De reünie is toegankelijk voor actief dienenden en post-actieven uit de doelgroep. Echtgenotes, partners en introducés zijn ook van harte welkom.

Locatie: het Evenementencentrum (ECA) van het Marine Etablissement Amsterdam (MEA). Aanvang: 10.30 uur. Aanmelden kan uitsluitend via het aanmeldingsformulier op de website: www.schrijversda.nl/reunie (ook te bereiken via de qr-code). Hier vindt u tevens nadere details.

Meer info is eventueel te verkrijgen via e-mail: info@schrijversda.nl. De toegangsprijs bedraagt € 17,50 p.p. (inbegrepen: thee/koffie en gebak, riante borrelgarnituur/Hollands buffet en een aangeklede rijsthap).

Dit bedrag dient gelijk bij inschrijving te worden voldaan volgens de aanwijzingen op de website.

Sluitingsdatum: 17 september 2023.

Andere Tijden special: Korea - de oorlog die nooit eindigde

Op de website van televisieprogramma Andere tijden is de aflevering terug te kijken over de Koreaanse oorlog (1950-1953). 70 jaar geleden kwam die oorlog met een wapenstilstand tot een einde, maar de vrede is nog altijd niet getekend.

Na de Tweede Wereldoorlog werd Korea een 'speelbal' in de Koude Oorlog, waarbij noord en zuid tegenover elkaar kwamen te staan. Het noorden werd gesteund door de Sovjet-Unie en China, het zuiden door de VN onder leiding van de Verenigde Staten. Rond de 4.000 Nederlanders vochten mee in Korea; 125 van hen keerden niet terug van het slagveld. In het NTR-programma Andere Tijden kijken veteranen terug op hun ervaringen. Zij dragen Korea voor altijd in hun hart mee. De gesneuvelden liggen begraven op het ereveld in Zuid-Korea. Sommige veteranen hebben nu, op hoogbejaarde leeftijd, de wens daar ook begraven of bijgezet te worden.

De indrukwekkende aflevering is terug te kijken via:

<https://anderetijden.nl/aflevering/926/Korea---de-oorlog-die-nooit-eindigde>

OVERLEDEN

Nagekomen bericht

Januari 2023

03-01 F.C.M. Roes (86 jaar)
LTZVK2OC b.d.
Lageweyselaan 1
1382 CT Weesp

Mei 2023

20-05 J.P.F. Stessen (81 jaar)
AOOLDGB b.d.
Martinus van der Hamstraat 20
1782 WP Den Helder

Juni 2023

02-06 T. van der Tuuk (79 jaar)
AOOWDV b.d.
Hans van der Hovenstraat 8
2225 PZ Katwijk (ZH)

08-06 D. Perfors (94 jaar)
SPR b.d.
Boermansweg 22
1761 LL Anna Paulowna

08-06 G. de Bruijn (88 jaar)
LTZVK2OC b.d.
Walvisvaardersweg 21
1785 RA Den Helder

08-06 J.H. ten Wolde (86 jaar)
Kpl1 KL b.d.
Hulststraat 1
7544 TK Enschede

16-06 D.J. van Dijk (87 jaar)
LTZVK2OC b.d.
Robijn Reijntjesstraat 69
1785 EM Den Helder

Het algemeen bestuur betuigt de nabestaanden oprechte deelneming met hun verlies.

‘Mensen sloegen elkaar de hersens in om een sinaasappel’

In het indringende boek *Sporen: veteranen na hun missie* vertellen veteranen over hun uitzendingen en hun terugkeer in de burgermaatschappij. Oud-officier en schrijver Niels Roelen en defensie-verslaggever Olof van Joolen gingen voor deze verhalenbundel uitgebreid in gesprek met 26 veteranen van verschillende krijgsmachtonderdelen. Het resultaat is een openhartige en intieme kijk in de ziel van de Nederlandse veteraan. Wat doet het met je als je in een vuurgevecht verzeild bent geraakt? Als je de dood in de ogen hebt gekeken? En hoe deel je nadien je ervaringen met het thuisfront? Een van de veteranen die de auteurs geïnterviewd hebben, is adjudant Patrick Boomstra (50), militair bij de Luchtmobiele Brigade en uitgezonden naar Bosnië, Irak en Afghanistan. De missies hebben zijn kijk op het leven blijvend veranderd. ‘De meeste mensen deugen níet’, stelt Boomstra. Hij was er met zijn voedselkonvooi in Srebrenica onder meer getuige van hoe mensen elkaar de hersens insloegen om een sinaasappel. Het is goed te weten dat slechts zo’n 10% van de 100.000 veteranen in Nederland met (langdurige) problemen kampt na hun missie. Veruit de meerderheid werkt nog altijd met plezier bij Defensie of koos voor een loopbaan buiten de kazernepoorten. Zo komt ook marine-veteraan Amy van Son aan het woord, die nu de drijvende kracht is achter het project Helmen vol Verhalen, waarin veteranenkunst een platform krijgt. Maar ook de ervaringen en inzichten van onder anderen Dennis van der Kraats, oprichter van het Veteranen Search Team, en Tine Molendijk, wetenschapper aan de Nederlandse Defensieacademie, worden meeslepend beschreven.

‘Cruciaal in de voorste linies’

Het boek *De mannen van Dog Company* vertelt het verhaal van een van de meest geharde groepen militairen in de Tweede Wereldoorlog. Weinigen kunnen zeggen dat zij beslissend zijn geweest voor de uitkomst van de oorlog, maar de mannen van het 2nd Ranger Battalion van het Amerikaanse leger (Dog Company) kunnen dat wel. Op 6 juni 1944, D-day, beklommen 225 militairen van deze compagnie de steile, ruim 250 meter hoge, rotsen bij Pointe du Hoc. Na twee dagen wisten zij de Duitsers te verslaan en daarmee D-day tot een succes te maken. Ook bij latere cruciale gevechten liepen zij in de voorste linies. Het boek is in levendig proza geschreven, nauwkeurig gebaseerd op historische bronnen. Auteur is Patrick K. O’Donnell, gerenommeerd militair geschiedkundige, die voor zijn werk al diverse onderscheidingen ontving.

‘Sporen: veteranen na hun missie’ is nu te koop in de (online) boekhandel voor € 22,50. Uitgeverij: Volt, 272 pagina’s, ISBN: 9789021480640.

‘De mannen van Dog Company: de rangers van Point du Hoc en hun tocht dwars door Europa’ is vanaf half augustus te koop in de (online) boekhandel voor € 22,99. Uitgeverij: Just Publishers, 350 pagina’s, ISBN: 9789089755650.

PUZZEL

Postbus 93037 2509 AA Den Haag, e-mail: redactie@mijnvbm.nl

PICTOGRAMMENPUZZEL

Vind het fragment. Noteer op welke pagina dit staat. Zoek in het paginanummerkader op welke letter aan deze bladzijde is gekoppeld. Plaats deze letter tussen de [ ] onder het bijbehorende pictogram. Zo vormt zich achtereenvolgend de oplossing. Stuur deze oplossing vóór 27 augustus 2023 naar:

Redactie Trivizier (puzzel)
Postbus 93037
2509 AA Den Haag of

E-mail: puzzel@mijnvbm.nl
Vergeet niet uw adres te vermelden!

Onder de goede inzendingen worden 3 VVV-cadeaukaarten t.w.v. € 20,- verloot. (Alleen inzendingen op naam en adres van leden loten mee). Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd. U verleent de VBM toestemming om uw naam en woonplaats te publiceren wanneer u tot een van de winnaars behoort.

Oplossing Trivizier 6 - juni 2023:
Breiwerk

De winnaars zijn (na loting):
D.G.J. den Boer, Moordrecht
A.N. Ouwehand, Katwijk
G. Visser-van de Splinter, Sassenheim

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

[blz. .. =]

OMNUMMERKADER

1 = N	2 = V	3 = G	4 = O	5 = A	6 = N	7 = K
8 = IJ	9 = S	10 = M	11 = B	12 = U	13 = Z	14 = E
15 = M	16 = G	17 = E	18 = T	19 = L	20 = K	21 = S
22 = E	23 = L	24 = T	25 = P	26 = M	27 = D	28 = A
29 = R	30 = O	31 = P	32 = O			

VACATURE: nog 1 plek beschikbaar in VBM Ledenservice

Twee van de drie vacante posities bij de Ledenservice zijn inmiddels bezet. Daarmee is er nog één plek beschikbaar bij de VBM en BBTV Ledenservice. Daarvoor zoeken we nog iemand voor de locatie Eindhoven/Oirschot en omgeving.

Blijf je graag betrokken bij de defensieorganisatie? Spreekt het je aan jonge militairen te enthousiasmeren voor de vakbond? Ben je graag op pad en wil je deel uitmaken van een hecht, gezellig team oud-defensiecollega's? Dan is de vacature Medewerker Ledenservice echt iets voor jou!

Als Medewerker Ledenservice ben je namens de vakbond het aanspreekpunt op een of meerdere eigen, vaste defensielocaties. Je onderhoudt daar contact, bent relatiebeheerder voor de bestaande ledenachterban en verzorgt voorlichting voor potentiële nieuwkomers. Daarnaast neem je incidenteel (in overleg) deel aan activiteiten, zoals het bezoeken van een schiettraining of oefening.

Wil jij na je loopbaan bij de krijgsmacht nog met één been in het defensiebedrijf blijven staan? Draai jij je hand niet om voor een informatiepraatje voor nieuwe, jonge collega's? Neem contact op met onze secretaris/penningmeester Jacqueline de Werker-Bekx, via e-mail: j.dewerker@mijnvbm.nl of telefoon: 070 315 51 23 of 06 51 57 97 72

We zien je sollicitatie graag tegemoet!

P.S.: Lijkt dit je interessant, maar woon je niet in de buurt van Eindhoven/Oirschot? In de toekomst komen er vanwege pensionering meer plaatsen vrij.

“Blijf jij graag betrokken bij de defensie-organisatie?”

“Neem dan contact op”

Nog geen lid?
Meld u aan op www.vbm.info

070 3155111

of via MDTN (sterretje dan nummer) *0654666156

 VBM - **BBTV**
vakbond voor burger en militair defensiepersoneel
VAKBOND VOOR JONGE BEROEPSMILITAIRES